

תאריך עדכון: 09/10/2020

שם ומספר הקורס: תורת האדם א'

שם המרצות: ד"ר מירי בנטואיץ', ד"ר לימור מעודד דנון

סוג הקורס: שיעור

שנת לימודים: תשפ"א סמסטר: שנתי היקף שעות: 3 ש"ש

שנת לימודים: שנה א', רפואה סמסטר: שנתי

אתר הקורס באינטרנט: moodle

דוא"ל: miriam.bentwich@biu.ac.il limor.medoded-danon@biu.ac.il

מטרות-על

- לפתח ולעודד את רגישותם האנושית, חברתית ותרבותית של הרופאים לעתיד דרך היחשפות קוגניטיבית וחוויתית לתכנים ממדעי הרוח, החברה והאמנויות
- לסייע בהשתתפות זהות מקצועית רפואית, אשר בה רגישות אנושית, מודעות להקשרים חברתיים ותרבותיים, לצד הדגשתה של התנהלות אתית כלפי מטופלים ועמיתים הן חלק אינטגרלי ממנה.

מטרות ספציפיות

- הסטודנט ילמד עקרונות אתיים בסיסיים במקצוע הרפואה ואת השתקפותם בחקיקה רלוונטית בישראל
- הסטודנט ילמד ויישם תיאוריות אתיות בסיסיות בהקשר של קבלת החלטות בנושאי אתיקה רפואית
- הסטודנט ייחשף לדילמות אתיות ברפואה – בהקשרים ספציפיים (מטפל-מטופל) וכלליים (חברה, תרבות)
- הסטודנט יכיר, יעבד ויכבד היבטים מגוונים ב"חווית החולה" וב"חווית הרופא/ה"
- הסטודנט יכיר אירועים הסטוריים מכוננים בתולדות הרפואה שמדגישים את המחויבות של הרופאים למטופל ולקהילה בה הם פועלים
- הסטודנט ילמד ויזהה תהליכי הסוציאליזציה של מקצוע הרפואה והלומדים אותו
- הסטודנט יכיר ויכבד היבטים תרבותיים-דתיים הרלוונטים להתנהלות אתית ומקצועית כרופא
- הסטודנט יכיר היבטים וגישות פסיכולוגיות בסיסיות הרלוונטיים עבורו לצורך אבחנה מקצועית ורגישות אנושית כלפי המטופלים
- הסטודנט יזהה יחסי כוח חברתיים המתקיימים במערכת הרפואית בכלל ובמפגש עם מטופלים בפרט

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

הקורס יעסוק במגוון נושאים מתחומי האתיקה, מדעי הרוח, מדעי החברה והמשפט (חוקים), כמפורט להלן בחלק "תוכנית השיעורים", על מנת להשיג את מטרות-העל והמטרות הספציפיות של הקורס

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

הקורס עושה שימוש הן בהוראה פרונטאלית ב"זום", הן בשיטת "הכתה ההפוכה" (למידה עצמית והרצאות פרונטליות מקוצרות המתבססות על הלמידה העצמית) והן בדיון בקבוצות קטנות המיועדות להיערך בפקולטה, בכפוף לכך שלא תהיה מגבלה הקשורה בקורונה שמונעת מלקיים מפגש אחד או יותר מביניהם. כמו כן, נכללים בקורס מרצים/ות אורחים/ות. שיעורי האתיקה הרפואית יתקיימו בשיטת הכתה ההפוכה, ובהתאם לכך תוצגנה בראשית השיעור 3 שאלות בשיטת ה-Polls ב"זום" המוודאות ידע והבנה בסיסית של המצגת המלאה עבור השיעור אותה נדרשים הסטודנטים/ות ללמוד בטרם

השיעור. ד"ר בנטואיץ' שומרת לעצמה את הזכות להחליף את שיטת ה-Polls בשיטת הבחוננים הפרטניים שמהווים 10% מהציון הסופי בקורס. כל זאת, במידה ויתברר כי שיעור משמעותי של הסטודנטים/ות (25% ומעלה) לא הצליח להשיב נכונה על השאלות ו/או שמס' הסטודנטים/ות שנטלו חלק בסקר (Poll) עם השאלות על המצגת נמוך מ-90% ממספר הסטודנטים בקורס.

דגשים לגבי מפגשים/שיעורים ב"זום":

- נא להתחבר כ-5 דקות לפני תחילת המפגש/שיעור באמצעות קישור הזום הרלוונטי.
- נא להדליק מצלמת ווידאו לאינטרנט (Web Camera) לכל המאוחר עם תחילת המפגש, כאשר המצלמה מכוונת אל פניו של הסטודנט/ית מקדימה (כך שניתן יהיה לראות את פרצופו/ה באופן מלא וברור).
- נא להצביע/להרים יד על מנת לתת אינדיקציה למרצה שמעוניינים לדבר/לשאול וכד'. במידה ואין תגובה מצד המרצה במשך דקה-שתיים (בהרצאות פרונטליות לא כל ריבועי הסטודנטים/ות נכנסים בתוך מסך אחד, ולכן ייתכן שהמרצה אינו/ה רואה אתכם/ן), ניתן להשתמש במיקרופון כדי להפנות את תשומת לבו/ה.
- נא לוודא שהמיקרופון הוא במצב "השתק" (Mute) כאשר הסטודנט/ית אינם מדבר/ת.
- נא לא להשתמש בצ'ט לצורך שאילת שאלות/שיתוף בהגיגים כלפי המרצה/מנחה משום שבסבירות גבוהה מאוד, יתקשו לעקוב אחר חלונות הצ'ט בזמן ההרצאה/הנחיה. "שיטת האצבע" היא הטובה ביותר (ראו לעיל).
- למי שמעדיף/ה שלא לחלוק באופן ויזואלי את סביבת הלימוד בו הוא/היא מצויים עם יתר המשתתפים/ות – ניתן להשתמש ברקעים וירטואליים.
- כל ההרצאות הפרונטליות המיועדות לכלל הכתה ומועברות ב"זום" – תוקלטנה ותעלנה לאתר הקורס. החריג היחיד לכך הינם מרצים/ות אורחים/ות – לכן, מומלץ בטרם תחילתה של הרצאת אורח לשאול/לבקש את המרצה באם ניתן להקליט את ההרצאה.
- במידה וחלק מן המפגשים בקבוצות קטנות ייערכו ב"זום" בשל מגבלות הכרוכות בקורונה – מפגשים אלה בכל מקרה לא יוקלטו, הן על מנת לשמור על צנעת הפרט של המשתתפים/ות, והן משום כך שמדובר בדיון ולא בהרצאה.

חובות / דרישות / מטלות: הגשת 3 תרגילי חובה בהיקף של 2-3 עמודים על תכני הקורס. 2) תרגילים קבוצתיים להגשה ברביעיות ותרגיל רפיקציה בזוגות, בוחן אמריקאי (בסוף חלק היסוד), בוחננים קצרים על תכני ההרצאות המקוונות (במידת הצורך – ראו לעיל סעיף "מהלך השיעורים"), מבחן בסוף השנה, נוכחות חובה בקבוצות הקטנות – סטודנטים שייעדו ממפגש בקבוצות הקטנות, יידרשו, על פי שיקול דעתן של רכזות הקורס, להגיש תרגיל כתוב חליפי כהשלמה למפגש ממנו נעדרו (בנוסף על 2 תרגילי החובה).

כל פניה/שאלה באשר לקורס, תיעשה בכתב (מייל) אל שתי רכזות הקורס, ד"ר מירי בנטואיץ' וד"ר לימור מעודד דנון לפי כתובות הדוא"ל (מייל) שמופיעות בעמוד הראשון.

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):

ציון (מספרי) ניתן ע"י מרצה הקורס. הציון מורכב מן התרגילים (30%), בוחן אמריקאי בסוף הרכיב הבסיסי של הקורס (10%), מבחן מסכם בסוף השנה (35%) השתתפות פעילה בדיונים האתיים (25%). במידה וייעשה שימוש בבוחננים עבור ההרצאות באתיקה רפואית – משקלם יהיה 10% מהציון הסופי בקורס, משקל המבחן הסופי יהיה 30% מהציון הסופי והתרגולים בקבוצות הקטנות יהוו 20% מהציון הסופי בקורס. לא ניתן לעבור את הקורס ללא הגשת כל התרגילים, קבלת ציון של 65 לפחות במבחן הסופי ובבוחן חלק היסוד (כל אחד בנפרד), וכן ציון 70 בשקלול כלל מרכיבי הציון בקורס.

כמו כן, במידה שתופעל שיטת הבוחנונים, מעבר הקורס מותנה בנוסף לאמור לעיל בקבלת ציון עובר (60 ומעלה) בלפחות 80% מהבוחנונים.

ד. **ביבליוגרפיה** (חובה/רשות): טקסטים רלוונטיים לכל שיעור יהיו זמינים ב-moodle, לרבות מצגות Power Point וסרטונים מקוונים של ההרצאות באתיקה. **חובה לקרוא את המצגות במלואן, הן חלק מן החומרים עליהם תישאלו בבחינים השבועיים (עבור נושאים שאינם באתיקה רפואית), בשאלות תחילת השיעור באתיקה (או לחלופין בבוחנונים) וכן במבחן המסכם ובבוחן סיום חלק היסוד.**

חומר מחייב למבחנים: החומר הנלמד בכתה, בסרטונים המקוונים, במצגות, והטקסטים שמוגדרים כ"חובה" ומצויים באתר ה-moodle של קורס תורת האדם א'.

תורת האדם – תוכנית שיעורים לשנה א' (תשפ"א)

שם ההרצאה	מרצה/מנחים	מועד יעודכן בהמשך	ק"ר
מבוא: הצגת קורס תורת האדם כמכלול	ד"ר מירי בנטואיץ' + ד"ר לימור מעודד דנון	ד' 21/10, 15:15-16:00	בה"צ
בריאות הציבור: המפגש בין אתיקה, כלכלה ומדיניות ציבורית **	ד"ר מירי בנטואיץ' + מתרגלים	ד' 28/10, 14:30-15:40	
סוגיות אתיות-תרבותיות בבריאות הציבור **	ד"ר מירי בנטואיץ' + מתרגלים	ג' 03/11, 12:45-14:00	
תורת האדם – חלק יסוד סה"כ: כ- 3 ימי לימוד 8-10/11/2020 במהלכם מתבצעים 2 תרגולים באתיקה + 2 תרגולים בסוציולוגיה + מפגש עם פסיכולוגים/ות בקבוצות קטנות וכן הרצאות. **** ב-11/10 יתקיים הבוחן האמריקאי על חלק היסוד			
מפגשים בקבוצות קטנות בהנחיית פסיכולוגים	פסיכולוגים/עו"סים	ג' 17/11, 08:30-10:00	אנטומיה
סוציולוגיה של מוות	ד"ר לימור מעודד דנון + מתרגלים	ד' 18/11, 12:30-14:00	
בין אתיקה לאנטומיה **	ד"ר מירי בנטואיץ' + מתרגלים	ה' 19/11, 12:50-14:00	
מפגשים בקבוצות קטנות בהנחיית פסיכולוגים	פסיכולוגים/עו"סים	ג' 24/11, 08:30-10:00	
סוציולוגיה וסוציאליזציה רפואית	ד"ר לימור מעודד דנון + מתרגלים	ה' 14/01, 08:30-10:00	
מפגשים בקבוצות קטנות בהנחיית פסיכולוגים	פסיכולוגים/עו"סים	ג', 19/01, 08:30-10:00	

שם ההרצאה	מרצה/מנחים	מועד יעודכן בהמשך	ק"ר
חרדה, לחץ ודיכאון: בין הנירולוגי לפסיכולוגי	ד"ר שירי ספקטור	מועד יעודכן בהמשך	מח ונפש
צפייה בסרט הפרפר ופעמון הצלילה	סרט	מועד יעודכן בהמשך	
הבניה חברתית של מחלות נפש	ד"ר לימור מעודד דנון	מועד יעודכן בהמשך	
התמכרות – אלוהול, אוכל, סמים – הקדמה + הקרנת הסרט "טריינספוטינג"	ד"ר שירי ספקטור	08:30-14:30 9/3	ביו-אנרגטיקה
התמכרות – דיון בקבוצות קטנות	פסיכולוגים/עו"סים		
הפרעות אכילה – קטע וידאו + הרצאה ודיון פתוח עם מומחית בתחום	ד"ר נטע יואלי		
הפרעות אכילה – דיון בקבוצות קטנות	פסיכולוגים/עו"סים		
בין אאוגניקה, לחוק איסור העברת מידע גנטי **	ד"ר מירי בנטואיץ' + מתרגלים/ות	מועד יעודכן בהמשך	גרג"ה
היבטים דתיים ואתיים בגנטיקה ורבייה **	ד"ר מירי בנטואיץ' + מתרגלים/ות	מועד יעודכן בהמשך	
מחלות גנטיות של הגיל המבוגר – היבטים אתיים **	ד"ר מירי בנטואיץ' + מתרגלים/ות	מועד יעודכן בהמשך	
סרט "שומרת אחותי" + דיון בקבוצות **	סרט + מתרגלים/ות	מועד יעודכן בהמשך	

גר"ה (המשך)	מועד יעודכן בהמש	ד"ר לימור מעודד דנון	מדיקליזציה של מיניות ורבייה
	מועד יעודכן בהמש	ד"ר לימור מעודד- דנון	הורות, עקריות ופונדקאות
	מועד יעודכן בהמשך	ד"ר איילת שי	בין מגדר לרפואה
	מועד יעודכן בהמשך	טרם נקבע	התפתחות האדם – פסיכולוגית
	מועד יעודכן בהמשך	טרם נקבע	התפתחות האדם – קוגניטיבית
	מועד יעודכן בהמשך	ד"ר מעודד דנון, ד"ר בנטואיץ' + מתרגלים/ות	סיכום קורס והכנה למבחן בקבוצות קטנות
מבחן	18/8/2021 (חלק א' – אמריקאי), 20/8/2021 (חלק ב' – הגשת מבחן הבית במידת הצורך במועד זה)***	ד"ר מירי בנטואיץ' ד"ר לימור מעודד דנון	מבחן מסכם בתורת האדם א'

מקרא צבעים: אתיקה – כולל מפגש בקבוצות קטנות, פסיכולוגים/עו"ס- קבוצות קטנות, פסיכולוגיה – הרצאות, [כתב מודגש], סוציולוגיה

* ק"ר = קורס הרפואה שפועל במקביל לקורס תורת האדם

** הזמנים המופיעים עבור ההרצאות באתיקה רפואית מתבססים על שיטת הכתה ההפוכה, במסגרתה הסטודנטים/ות נדרשים ללמוד את תכני המצגת בטרם השיעור שעוסק בה, ולפיכך זמני ההרצאה מקוצרים יותר (20-25 דקות במקום 45-50 דקות), כאשר מיד לאחר מכן מתקיים תרגול בן 40-45 דקות בקבוצות הקטנות בכתות הלימוד שבפקולטה (אלא אם כן צוין כי מדובר בהרצאה בלבד). **במידה שנסיונות הקורונה לא יאפשרו קיום של תרגול/מפגש בקבוצה קטנה בפקולטה במועד מסוים – ייעשה שימוש ב"זום" לצורך קיום מפגש/תרגול זה, ותימסר על כך הודעה נפרדת לסטודנטים/ות.** במפגשים באתיקה רפואית שישנם בהם קבוצות דיון הנערכות בפקולטה, **מצופה מן הסטודנטים/ות להיות נוכחים/ות בפקולטה לפחות מתחילת ההרצאה** שבראשיתה גם כוללת את שאלות ה-Poll (או לחלופין את הבוחנון במידה ויהיה צורך בכך כמבואר לעיל בסעיף "מהלך השיעורים").

*** תצורת מבחן סופי: במידה ויתאפשר לקיים את המבחן הסופי בקורס בין כותלי הפקולטה, כלל המבחן יתקיים במועד אחד ויכלול חלק אמריקאי וחלק עם שאלות פתוחות ב-18/8/2021. במידה שעקב מגבלות הכרוכות בקורונה, לא ניתן יהיה לקיים את המבחן בפקולטה, שני חלקיו של המבחן הסופי יתפרסו על פני 2 מועדים (כמצוין בטבלה)

**** במהלך הימים המרוכזים של שנה א' (חלק היסוד, 8-10/11, וכן ב-9/3 במהלך ביואנרגטיקה), מתקיימים מפגשים בקבוצות קטנות (פסיכולוגים/עו"סים ולעתים גם רופאים/ות), ועל כן, בהתאם לכך, נא להיערך להגעה לפקולטה בימי לימוד אלה. במידה ונסיונות הקורונה לא יאפשרו לקיים יום מרוכז כלשהו בפקולטה, הוא יתקיים באמצעות ה"זום", והודעה נפרדת לגבי זאת תשלח לסטודנטים/ות.